

Schoolondersteuningsprofiel (SOP)

Contactgegevens van de school

Samenwerkingsverband	Samenwerkingsverband PO Zaanstreek
Naam schoolbestuur	Agora
Naam school	Het Baken
Straat	P.A. van Meverstraat 9
Postcode en Plaats	1507 XE Zaandam
Gemeente	Zaanstad
Telefoon	0752010120
Website	www.het-baken.nl
Mailadres	Info@het-baken.nl
Directie	N. van de Geer
Datum	Maart 2020

Inleiding

Het ondersteuningsprofiel(SOP) van de school is een beschrijving van de populatie leerlingen en het daarop afgestemde onderwijs en de basisondersteuning in de school. Wat de basisondersteuning inhoudt is vastgelegd door het samenwerkingsverband. Het bieden van de basisondersteuning is het uitgangspunt voor wat we minimaal verstaan onder kwalitatief goed onderwijs.

Het schoolondersteuningsprofiel geeft de leerlingenpopulatie weer en de consequenties daarvan voor ons onderwijsaanbod. Hoe meer divers de leerlingenpopulatie wordt, hoe meer dit vraagt van het onderwijs en ondersteuningsaanbod. Instroom van leerlingen met een zeer specifieke ondersteuningsvraag kan betekenen dat er nieuwe uitdagingen liggen waar de school antwoorden op moet vinden.

Het profiel en de populatie van de school is niet statisch, dit betekent dat jaarlijks de leerlingenpopulatie in beeld gebracht wordt en het SOP wordt geëvalueerd en bijgesteld.

Voor het realiseren van de ambities die er m.b.t. de extra ondersteuning van leerlingen zijn, is het noodzakelijk dat we over passende budgetten en voldoende personeel kunnen beschikken. Het is voor ons een uitdaging te zoeken naar mogelijkheden en grenzen.

In het SOP geven we antwoord op de volgende vier vragen:

Hoe ziet onze populatie eruit?

Wat vraagt onze populatie?

Wat heeft Het Baken in huis om die vraag te beantwoorden?

Wat heeft onze school (nog) niet in huis om die vraag te beantwoorden en wat doen we om die vraag wel te kunnen beantwoorden?

Kenmerken van de leerlingenpopulatie

Wat kenmerkt onze leerlingenpopulatie:

CBS Het Baken is gelegen in de wijk Westerwatering in Zaandam. De wijk bevindt zich achter het stationsgebied en werd vanaf 1985 als nieuwbouwwijk gebouwd. Inmiddels is er een tweede nieuwbouwwijk verrezen in het postcodegebied 1507 genaamd Inverdan.

De populatie ouders en leerlingen is de afgelopen jaren gaan veranderen.

Verreweg het grootste percentage leerlingen is woonachtig in de wijk Westerwatering.

We zien een lichte toename van het aantal leerlingen afkomstig uit andere delen van Zaanstad.

Oorzaken hiervan zijn: verhuizingen, echtscheidingen, opa's en oma's en opvang in de wijk, maar ook ouders die kiezen voor identiteit of een school met een meer gemixte populatie.

Nog steeds is 81% woonachtig in postcodegebied 1507.

Het leerlingenaantal op Het Baken laat sinds 2019 weer een lichte stijging zien. De onderbouw groeit, dat betekent in verhouding veel kleuters op het totaal aantal kinderen.

De schoolweging van het Baken is 29,4, dit is rond het gemiddelde (20-40). Hoe lager de schoolweging, hoe minder complex de schoolpopulatie. Deze weging is door het Centraal Bureau voor Statistiek gebaseerd op de volgende kenmerken:

- het opleidingsniveau van de ouders
- het gemiddeld opleidingsniveau van alle moeders op school
- het land van herkomst van de ouders
- de verblijfsduur van de moeder in Nederland
- of ouders in de schuldsanering zitten.

Onze gemiddelde eindtoetsscore ligt iets boven het landelijk gemiddelde. De verwijzing naar het Voortgezet Onderwijs komt hiermee overeen.

Vooraf in de kleutergroepen wordt er zorgvuldig afgewogen of kinderen door kunnen stromen naar groep 3. Verlenging komt regelmatig voor, met name als kinderen wat betreft kalenderleeftijd nog erg jong zijn en zij nog niet aan de manier van leren in groep 3 toe zijn. In de kleuterbouw was dit de afgelopen twee jaar respectievelijk 10% en 13%

In de groepen 3 t/m 8 doubleert nog geen 1%

Het verwijzingspercentage naar het sbo of so is zeer laag te noemen. In de afgelopen 4 schooljaren ging het om slechts 1 leerling.

Bij de zij-instromers, de leerlingen die vanwege verhuizing tussentijds op school komen, zien we een toenemende overloop uit de regio, o.a. Amsterdam. Het valt ons op dat een groot percentage (42%) leerlingen uit deze categorie benedengemiddeld presteert.

Op Het Baken heeft, gemeten op 1 februari 2020, 20% van de kinderen te maken gehad met een (v)echtscheiding en groeit als gevolg daarvan op in een eenoudergezin of een nieuw-samengesteld gezin. Dit is boven het landelijk gemiddelde.

Het percentage kinderen uit een gezin met een relatief laag inkomen ligt onder het landelijk gemiddelde.

Op schoolniveau zien we met name bij onze instroom in de kleutergroepen een toename van het aantal leerlingen met een migratie achtergrond. Nederlands is dan niet de 1^e taal, thuis wordt de moedertaal gesproken. Een analyse van de instroomcijfers bij de kleuters laat zien dat in de twee voorgaande jaren het percentage NT2 kinderen rond de 10 % lag, het huidige schooljaar 2019-2020 is dat al 27%. Er is vooral sprake van verschillende nationaliteiten, talen en opleidingsniveaus. Het aantal kinderen met een VVE-indicatie groeit.

80 % van de ouders heeft een Nederlandse achtergrond. De overige 20% is divers, er is geen sprake van een dominant aanwezige andere bevolkingsgroep.

We ervaren een toenemende opvoedingsverlegenheid bij ouders en onvoldoende zelfredzaamheid bij jonge kleuters.

We zien de concentratie en werkhouding van kinderen veranderen, leerlingen hebben enerzijds behoefte aan veel structuur, maar ook aan variatie in werkvormen en het meer gebruiken van alle zintuigen om tot leren te komen.

De cognitieve spreiding is in diverse groepen groot. Dit is te zien in de toetsresultaten maar ook gemeten met de NSCCT. Naast het aanbod van het basisarrangement, ontvangt een groot aantal kinderen het verdiepte of het intensieve arrangement. In alle groepen zitten leerlingen die daarnaast extra ondersteuning buiten de groep krijgen. Enkele leerlingen hebben een OPP.

Dit schooljaar 2019-2020 heeft ongeveer 41% van de leerlingen een speciale ondersteuningsvraag. Leerlingen met leerproblemen en leerlingen die meer-of hoogbegaafd zijn vormen hierbij relatief de grootste groep.

13% van de kinderen heeft (ernstige) leerproblemen.

12 % van de kinderen kunnen we meer/hoogbegaafd noemen, ze scoren hoog (een A+) op de Citotoetsen rekenen en begrijpend lezen en/of hebben een hoog leerpotentieel).

7% van de kinderen met een NT2 achtergrond hebben taalproblemen

4% van de kinderen op Het Baken heeft ernstige lees-/spellingsproblemen en ongeveer

2 % heeft een dyslexieverklaring.

2% van de kinderen heeft gedragsproblemen en/of een diagnose.

1% van de kinderen heeft spraaktaalproblemen

1 leerling heeft een zeer intensief arrangement bekostigd vanuit het samenwerkingsverband.

Wat vraagt onze populatie en wat zijn de consequenties voor ons aanbod

De populatie vraagt van ons vooral te kunnen omgaan met grote verschillen tussen kinderen. Onze manier van werken zal daar nog meer op afgestemd moeten worden. Het Baken biedt in de eerste plaats een goede basisondersteuning aan alle leerlingen, zoals vastgesteld door het Samenwerkingsverband (zie <http://www.swvpozaanstreek.nl/diensten/voor-professionals/basisondersteuning>). Wanneer kinderen meer nodig hebben dan de basisondersteuning wordt dit gerealiseerd door het geven van meer aandacht, meer instructie, meer tijd, een aangepaste aanpak en aangepaste materialen. Hierbij is de inzet van bekwame leraarondersteuners en onderwijsassistenten, anders organiseren en goede inzet van ict voorzieningen een voorwaarde.

Leerachterstanden moeten tijdig worden gesignaleerd en zo klein mogelijk worden gehouden. Interventies zoals (intensieve) verlengde instructie, een op het kind afgestemde aanpak en waar nodig uiteindelijk een eigen leerlijn moeten wij op tijd inzetten.

Extra maatwerk-arrangementen voor kinderen met een heel specifieke onderwijsbehoefte moeten worden ingezet op schoolniveau door eigen personeel, maar ook maken wij gebruik van andere beschikbare mogelijkheden zoals de Kangoeroegroep en de observatiegroep Jonge Kind. Voor de meer- of hoogbegaafde leerlingen zijn er voor de groepen 4 t/m 8 plusgroepen op school waar zij aan deel kunnen nemen, zoals Levelwerk en schaken. Gezien het percentage leerlingen dat we signaleren als meer-/hoogbegaafd zou gekeken moeten worden naar een grotere deelname aan de Kangoeroegroep

Het taalaanbod, met name in de kleuterbouw, moeten we nog intensiever richten op het verwerven van de Nederlandse taal en de woordenschatontwikkeling vanuit het spel. Een specifiek extra aanbod voor NT2 kinderen is nodig. Extra activiteiten en intensieve ondersteuning met prentenboeken en voorleesactiviteiten in kleine groepjes, inzet computerprogramma's, inzet van deskundige begeleiding en investeren in intensieve ouderbetrokkenheid met name als het gaat om anderstalige ouders.

Het percentage leerlingen met ernstige gedragsproblemen en/of een diagnose is momenteel vrij laag, maar de leerkrachten ervaren grote handelingsverlegenheid als dit zich voordoet. Voor kleuters met gedragsproblemen of een ernstige ontwikkelingsachterstand zetten we de specialist jonge kind in en maken we gebruik van het arrangement observatiegroep Jonge Kind.

Er worden kinderen aangemeld met een zeer specifieke ondersteuningsbehoefte en onderwijsvraag, bijv. vanwege een handicap, syndroom of stoornis. School zal samen met de ouders en eventueel andere ketenpartners goed in beeld brengen wat het kind en wat de leerkracht nodig heeft en vervolgens de afweging maken of een goed aanbod en goede begeleiding met de inzet van een intensief arrangement op onze school haalbaar is. Wanneer het kind wordt ingeschreven zal er regelmatig tussentijds geëvalueerd worden.

Voor kinderen die in een moeilijke thuissituatie opgroeien en als gevolg daarvan belemmeringen ondervinden moeten wij Schoolmaatschappelijk werk en/of het Jeugdteam tijdig inzetten.

Wat heeft de school in huis om de vraag te beantwoorden?

Op Het Baken streven we ernaar om alle kinderen een passend onderwijsaanbod te bieden, gebaseerd op de mogelijkheden van de kinderen. We werken handelingsgericht, in het ondersteuningsplan staat beschreven welke ondersteuningsniveaus er zijn.

- De school heeft een ervaren, vakbekwaam team, we werken vanuit de inclusieve gedachte dat elk kind erbij hoort. Er zijn diverse experts binnen de school om te kunnen voldoen aan de basisondersteuning. Er zijn (binnen bepaalde grenzen) middelen om zowel de basisondersteuning als de extra ondersteuning te realiseren.
- Kinderen met leerproblemen kunnen zowel binnen als buiten de groep extra ondersteuning en begeleiding krijgen op het gebied van spelling, lezen en rekenen. Hiervoor worden de programma's Bouw, Connect/Ralfi, Maatwerk ingezet.
- Voor het grootste deel van de meerbegaafde kinderen is deelname aan het plusaanbod op school toereikend en biedt dit voldoende uitdaging. Er wordt gewerkt met Levelwerk. Mocht dit nog onvoldoende aansluiten bij de onderwijsbehoefte van het kind wordt er gebruik gemaakt van de bovenschoolse Kangoeroegroep. Hiervoor wordt het digitaalhandelingsprotocol als signaleringsinstrument ingezet.
- Kinderen met een lage intelligentie en een moeilijk lerend profiel kunnen met extra ondersteuning en op een eigen leerlijn (een OPP) passend onderwijs krijgen. Er wordt gewerkt met passende perspectieven.
- In de kleuterbouw is er veel expertise m.b.t. de ontwikkeling van het jonge kind. Vanuit de visie op het jonge kind wordt er vroegtijdig geobserveerd en gesignaleerd en is voor het grootste deel deskundige begeleiding binnen de groep mogelijk. Daarnaast wordt er in kleine groepjes door de onderwijsassistent en/of de leerkracht aan specifieke leerdoelen gewerkt.
- De sociaal- emotionele ontwikkeling, sociale veiligheid en het pedagogisch klimaat hebben grote prioriteit op onze school. Het wordt ondersteund met behulp van het programma van de Vreedzame School en de methode Trefwoord. Daarnaast zijn er Rots- en Watertrainingen op groepsniveau mogelijk en is er bij enkele collega's expertise op het gebied van Kids Skills en Taakspel.
- Er is een duidelijke ondersteuningsstructuur die staat beschreven in het ondersteuningsdocument.
- De school werkt samen met ketenpartners, vanuit het ondersteuningsteam wordt indien nodig contact gezocht met ASPO (Agora Support Passend Onderwijs) en samengewerkt met externe deskundigen.
- Er is sprake van goede ouderbetrokkenheid, een intensieve samenwerking en communicatie met ouders in de ondersteuning van hun kind. We bespreken vroegtijdig signalen en zorgen omtrent de ontwikkeling.

Op onze school zijn de volgende specialisten in het kader van Passend Onderwijs aanwezig:

- Vakbekwame leraren
- Leraarondersteuner en onderwijsassistent
- IB-er- specialisme orthopedagoog
- IB-er- specialisme kindercoaching
- Gedragsspecialist op masterniveau
- Anti-pest coördinator
- Specialist Jonge Kind
- Rekenspecialist
- Leraarondersteuner met specialisme Down

Wat heeft de school (nog) niet in huis om die vraag te beantwoorden en waar haal je het vandaan?

- Er is nog onvoldoende kennis over de aanpak van en het aanbod voor NT2 kinderen. Hiervoor is goede professionalisering voor de leerkrachten en onderwijsassistenten in de onderbouw nodig. Daarnaast moet er gezocht worden naar een goed in te zetten extra programma voor NT2 kinderen.
- Er is meer kennis en begeleiding van leraren nodig voor het moment dat er sprake is van kinderen met (ernstige) gedragsproblematiek. Het is noodzakelijk om een gedragsspecialist met specifieke kennis over het omgaan met kinderen met moeilijk verstaanbaar gedrag, in het bijzonder oppositioneel gedrag en aan ASS verwant gedrag, te kunnen inzetten in de driehoek leerkracht, kind, ouders.
- Voor individuele kinderen die emotioneel in de knel zitten en als gevolg daarvan moeilijk gedrag laten zien, zouden we op afroep op schoolniveau kindercoaching willen inzetten.
- Versterken leerkrachtvaardigheden op het gebied van omgaan met verschillen, het inzetten van digitale middelen in het dagelijks klassenmanagement zodat leerlingen zelfstandig en minder leerkrachtafhankelijk op meerdere niveaus kunnen werken.
De school heeft nog geen goed antwoord op de vraag hoe we door middel van anders organiseren beter onderwijs op maat kunnen geven. Begeleiding bij de visieontwikkeling, proeftuintjes, goede praktijkvoorbeelden, samenwerking met andere scholen is hierbij noodzakelijk.
- Het intensief begeleiden van kinderen met hardnekkige rekenproblemen vraagt om meer tijd en meer deskundigheid, dit lijkt op schoolniveau niet haalbaar en zal ingekocht moeten worden bij ASPO.
- Effectieve inzet van deskundige leraarondersteuners en onderwijsassistenten is nodig om onze ambities t.a.v. Passend Onderwijs te doen slagen.

- Professionalisering van IB en leraren op het gebied van executieve functies in overleg met ASPO.
- Intensiveren van contacten met de voorschoolse voorziening en samenwerking met ouders om zelfredzaamheid van jonge kinderen te vergroten, intensiveren contact met SMW wanneer er signalen zijn die daar aanleiding toe geven.
- Collega's kleuterbouw kunnen leren van de specialist jonge kind en het arrangement jonge kind observatiegroep.
- Specialistisch arrangement Down- Betrokken leraren moeten leren van de specialisten binnen Agora en tijd krijgen voor het volgen van studiedagen op dit gebied.

Relatie van het SOP met de schoolbegroting

Het Baken ontvangt een budget voor passend onderwijs van €280,- per leerling per jaar. Daarvan wordt 80 % besteed aan de inzet van eigen personeel en ingehuurde AS medewerkers. Daarbij kan gedacht worden aan extra inzet van interne begeleiding (IB) extra inzet personeel voor en onderwijsondersteunend personeel (OOP) voor het ontwerpen, begeleiden en uitvoeren van de extra ondersteuning, de arrangementen die genoemd zijn. Verder wordt 15 % van het budget ingezet voor het inkopen van expertise uit Agora Support (o.a. onderzoeken en specialistische arrangementen) en externe expertise. Tenslotte is er 5 % ingezet voor de Kangoeroegroep en aanschaf van materiaal.